

Tynset kommune

Saksbehandler, innvalgstelefon

Terje Abrahamsen, 61 26 60 64

Dispensasjon - Tynset - Storås - utbedring av riksveg 3

Vi viser til Tynset kommunes oversendelse datert 10.03.2023 med høring av søknad om dispensasjon jf. plan- og bygningsloven (pbl) § 19-1 og Statens vegvesen sin søknad til kommunen om dispensasjon datert 01.03.2023.

Bakgrunn

Statens vegvesen (SVV) har sendt søknad til Tynset kommune (kommunen) om dispensasjon fra vedtatt kommuneplan for utbedring av rv. 3 ved Storås, mellom Kvikneskogen og Kvikne, en strekning på ca. 6 km.

Tiltaket innebærer i hovedsak:

- Breddeutvidelse til 9 m med forsterka midtoppmerking.
- 1 m asfaltert skulder utafor kvitstripa.
- Kurveutbedring, rekkverk, for å hindre utforkjøring.
- Forsterka bæreevne.
- Overvannshåndtering og drenering.
- Oppgradering av bussholdeplasser.

Strekninga mellom Tynset og Kvikne er ikke prioritert for utbedring i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP). Men det er likevel satt av 60 millioner kroner til tyngre vedlikehold langs rv.3 for utføring i 2023. Det blir lagt vekt på effektiv ressursbruk og forbedringer til en lav kostnad.

Statens vegvesen konkluderer med at det ikke vil være tid til en reguleringsplanprosess dersom en skal få til byggestart i løpet av 2023. Det er derfor valgt ut en strekning der tiltakshaver mener det er liten konflikt med allmenne interesser og samfunnssikkerhet. I oversendinga er det gjennomført en relativt grundig beskrivelse av planlagt tiltak og tilhørende konsekvenser.

Kommunens foreløpige vurdering

Kommunen peker på at de ikke har skriftlig avklaring på om planen utløser krav om konsekvensutredning.

De viser ellers til at en breddeutvidelse av rv. 3 er positivt, med tanke på trafikksikkerhet for alle som benytter denne nasjonale vegen. Økende tungtransport tar stor plass i veien, og veien oppfattes

som smal og farlig, særlig på vinterstid. Å benytte eksisterende trasé er også positivt, fremfor å ta i bruk nytt areal.

Statsforvalterens vurdering

Våre innspill er delt i to bolker:

Generelle

Statsforvalterens rolle i plansaker er å se til at nasjonale og vesentlige regionale interesser innafor våre fagområder blir ivaretatt. Vi har vurdert saka har først noen generelle innspill til søknaden og ikke minst innspill til prosess, se under kapitlet «Konkrete vurderinger i denne saka».

En dispensasjon i denne saken vil først og fremst berøre lokale interesser. Lovens vilkår i pbl § 19-2 må like fullt være oppfylt for at kommunen skal kunne gi dispensasjon. Dette vil si:

- at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i formålsbestemmelsen eller nasjonale eller regionale interesser, ikke blir vesentlig satt til side, og
- at fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene etter ei samla vurdering

Kommunens vurderinger av disse punktene skal legges til grunn for vedtaket i saken. For nærmere veiledning om behandling av dispensasjonssaker, viser vi til vårt [rundskriv om behandling av dispensasjonssaker, revidert september 2021](#).

Å innvilge dispensasjon kan føre til presedens. Ut fra prinsippet om at like saker skal behandles likt, betyr dette at kommunen må innvilge dispensasjon for eventuelle lignende søknader. På denne måten risikerer kommunen å uthule sine egne planer, som er blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ – kommunestyret.

Konkrete vurderinger i denne saka

Våre innspill og vurderinger er gitt tematisk under:

Planfaglig

Statsforvalteren mener for det første at det er uheldig at et såpass omfattende tiltak gjennomføres som dispensasjon. Vi har lang erfaring for at tilsvarende tiltak for oppgradering av hovedvegnett er gjennomført som reguleringsplan. Vi viser her til § 12-1 i pbl og det generelle reguleringskravet i tredje ledd.

Vi forstår likevel kravet om effektiv ressursbruk og gode forbedringer til lav kostnad, jf. overordna føringer for prosjektet, kap. 1.1 i tiltaksbeskrivelsen fra SVV. Til dette vil Statsforvalteren påpeke at en slik strategi resulterer i et dilemma – statlige tiltak tvinges i praksis til gjennomføring i strid med eller helt på kanten av føringer i pbl.

En dispensasjon sikrer ikke medvirkning på samme måte som regulering. Videre gir en dispensasjon ikke samme styring som juridisk bindende bestemmelser i en reguleringsplan. Allmennheten samt statlig og regional planmyndighet får også en mer krevende høringsprosess fordi endringene ikke er gjort tilgjengelig i digital temadatabase (InnlandsGIS).

Tiltaksområdet er ikke omfatta av vedtatte reguleringsplaner og det dispenseres dermed fra gjeldende arealdel til kommuneplanen, fra 2002. Denne er nå under revisjon.

SVV vurderer i samråd med lokal planmyndighet at tiltaket ikke utløser krav om konsekvensutredning. Statsforvalteren tar denne vurderinga til etterretning.

Naturmangfold

Innafor planlagt tiltaksområde ligger det en lokalt viktig naturtype (verdi C) med *kalkskog*, utforming frisk kalkskog. Inntil denne ligger det videre en viktig naturtype (verdi B) med *artsrik vegkant*. Slik vi leser tilsendt dokumentasjon er det primært naturtypen med artsrik vegkant som berøres. Vi registrerer at det er registrert et par lavt rødlista plantearter her, reinrose og bitterblåfjær.

Det er positivt at det legges opp til å bruke naturlig revegetering og gjenbruk av stedegent toppdekke fra denne naturtypen her. Denne massen har sannsynligvis frø og deler av røtter fra arter i den artsrike vegkanten slik at naturtypen raskere kan reetableres. Vi utfordrer SVV til å kople på tilgjengelig kompetanse på dette området innafor egen organisasjon.

Vi oppfordrer kommunen til å sette krav om gjenbruk av stedegent toppdekke fra denne naturtypen som vilkår i en dispensasjon.

Kommunen peker ellers på at det er registrert en del sårbare arter i området. Vi oppfatter at det er foreslått ei ny registrering av naturmangfold til sommeren langs aktuell strekning. Dette er bra, men det fordrer samtidig at det blir tatt hensyn til disse mulige verdiene gjennom bl.a. avbøtende tiltak.

Dyrka og dyrkbar jord

Dyrka jord blir berørt ved på et par strekninger og det totale beslaget er beregna til 1,8 daa. Sjøl om dette beslaget er begrensa oppfordrer vi til å forsøke å redusere avgang av dyrka mark ytterligere, om mulig. Videre oppfordrer vi til egna mellomlagring og gjenbruk av dyrka jord til matproduksjon.

Massehåndtering

Statsforvalteren mener det i denne saka er særlig viktig å legge opp til forsvarlig og planlagt handtering av overskuddsmasser. Vi ser i kap. 3.12 i tiltaksbeskrivelsen at det er sannsynlig med et masseoverskudd i prosjektet. Masser utover det som er nødvendig for å bygge opp sjøve vegkroppen samt nødvendige og tilgrensende sideareal må deponeres på forsvarlig måte.

Vi forventer at tiltaket ikke ender i en situasjon som den større vegomlegginga på rv. 3 ved Tunna bru lenger sør, der overskuddsmasser synes å handteres i strid med vedtatt reguleringsplan.

Statsforvalteren har informasjon om handtering av masser på sin hjemmeside, se lenke under: [Mottak av jord- og steinmasser må søke om tillatelse etter forurensningsloven | Statsforvalteren i Innlandet](#)

Kommunen bør sørge for å ta inn vilkår om forsvarlig handtering av overskuddsmasser som vilkår i et dispensasjonsvedtak.

Dersom tiltakshaver er i tvil om hvordan ei forsvarlig massehåndtering kan gjennomføres i tråd med regelverket i forurensningsregelverket samt rammer i en dispensasjon ber vi om at det etableres kontakt med Statsforvalteren og kommunen.

Støy

Det er utarbeida eget støykart for tiltaket og samtidig gjort ei beregning av nødvendige tiltak på fritidsboliger og boliger med støynivå over 63dBA på strekninga.

I tillegg er det identifisert boliger i gul støysone som får en økning av støynivået på 3dBA eller mer. Aktuelle tiltak er vist i kap. 3.13 og innebærer delvis innløsning av noen få fritidsboliger. Dette er tiltak som pålegges vegeier etter forurensningsforskriften.

Statsforvalteren minner i tillegg om føringer for anleggsstøy i kap. 6 i støyretningslinje T-1442/2021. Det er gitt egne grenseverdier for anleggsstøy på dag- og nattestid i tab. 4 i nevnte kapittel.

Vassdrag og myr

Tiltaket innebærer nærføring til vassdrag på et par punkt, helt i søre delen av tiltaksområdet. Det er litt uklart om tiltaket berører Orkla, men vi forholder oss til s. 34 i tiltaksbeskrivelsen. Her er det oppgitt en vegetasjonssone på minimum 10 m mot elva.

Det virker som om svært små areal med myr berøres. Det er lagt føring for at myra primært skal flyttes når den er tilfrosset og videre mellomlagres nær myra slik at den holder seg fuktig. Videre er det lagt opp til å legge myr tilbake etter endt anlegg samt redusert anleggsbelte her. Dette er positivt, og vi forventer at det følges opp ved anleggsgjennomføring.

Tiltak for gående og syklende

Vi registrerer at tilskudd i prosjektet ikke gir rom for gang- og sykkelvegløsninger og tar denne beslutninga til etterretning.

Konklusjon

Statsforvalteren viser til våre konkrete merknader og innspill til søknaden om dispensasjon. Vi mener tiltaket burde vært avklart gjennom en reguleringsplan. Med de forutsetningene som ligger til grunn ser vi likevel at dette er lite realistisk nå.

I en slik situasjon er det viktig at kommunen setter så detaljerte vilkår som praktisk mulig. Vi viser her til de vilkår som Statens vegvesen sjøl peker på i kapittel 5 i tiltaksbeskrivelsen. I tillegg ber vi kommunen sette vilkår om forsvarlig og planlagt håndtering av overskuddsmasser, jf. våre innspill i dette brevet. Tilsvarende vilkår bør settes for gjenbruk av dyrka jord, håndtering av myr, gjenbruk av stedegent toppdekke fra naturtypen artsrik vegkant og gjennomføring av støytiltak.

Vi ber om å bli orientert om kommunens vedtak i saka.

Med hilsen

Gunhild Haugum (e.f.)
seniorrådgiver

Terje Abrahamsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat Region Øst	Postboks 4223	2307	HAMAR
Statens vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Innlandet fylkeskommune	Pb. 4404	2325	HAMAR